

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Høringssvar fremsendt til: aga@sum.dk, cro@sum.dk med kopi til sum@sum.dk

13. august 2018

Høring vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om lægemidler og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år

Dansk Erhverv har d. 9. juli 2018 modtaget et udkast til forslag til lov om ændring af lov om lægemidler og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år.

Dansk Erhverv har følgende kommentarer:

Til forslag til ændringer vedr. lov om lægemidler:

Dansk Erhverv støtter, at markedskontrollen af detailforhandling af håndkøbslægemidler udenfor apotek og forhandling af visse jern- og vitaminpræparater samt visse antiparasitære lægemidler til dyr udenfor apotek overdrages fra Lægemiddelstyrelsen til Sikkerhedsstyrelsen og dermed til det nye Center for Markedsovervågning, idet vi naturligvis forudsætter, at der opbygges de nødvendige og tilstrækkelige kompetencer i centeret til at varetage den pågældende kontrol. Dette synes også forudsat ved lovforslagets bemærkninger.

Dansk Erhverv vil i denne anledning gerne gentage, at vi støtter oprettelsen af Center for Markedsovervågning, da det er vores opfattelse og forhåbning, at samlingen af kontrolopgaverne samt udmøntningen af kontrollen gennem et risikobaseret tilsyn vil give mulighed for en langt mere effektiv og ressourcebesparende kontrol – til gavn for både for virksomheder og myndigheder.

Dansk Erhverv finder det imidlertid u hensigtsmæssigt, at Lægemiddelstyrelsen med udformningen af lovforslaget alene overdrager den del af kontrolopgaverne, der angår de fysiske butikker, og dermed beholder kontrollen af internetsalget af de samme produkter. Det synes uforståeligt, da et af hovedformålene med oprettelsen af Center for Markedsovervågning netop må at være en opbygning og samling af kompetencer, viden og nye rutiner for kontrol af bl.a. den stigende e-handel. Samtidig er en sådan opdeling af kontrollen med den fysiske handel og e-handel u hensigtsmæssig og byrdefuld, da de mange virksomheder, der både har fysisk salg og e-handel, dermed generelt vil blive underlagt kontrol fra to forskellige myndigheder vedrørende de samme produkter.

Dansk Erhverv finder det samtidig besynderligt, at Lægemiddelstyrelsen ved formuleringen af lovforslaget tilsyneladende bibeholder en mulighed for at foretage kontrol af fysiske detailhandelsbutikker i særlige tilfælde, hvor de har modtaget en anmeldelse, f.eks. i forbindelse med et besøg på et nærliggende apotek. Formålet med dette er uklart, og det synes samtidig at være unødvendigt at bibeholde en sådan mulighed, idet Sikkerhedsstyrelsen må forventes at kunne rykke ud (evt. på Lægemiddelstyrelsens opfordring) med samme hastighed som Lægemiddelstyrelsen. Det må netop være en af Sikkerhedsstyrelsen spidskompetencer, eftersom styrelsen har fået overdraget en stor del af markedskontrollen generelt og indenfor mange produktkategorier.

Dansk Erhverv forudsætter, at det altid vil være muligt for Sikkerhedsstyrelsen at tilkalde en fagperson fra Lægemiddelstyrelsen til at deltage i et tilsyn eller en kontrol, hvis Sikkerhedsstyrelsen finder det nødvendigt for at kunne gennemføre tilsynet eller kontrollen.

Til forslag til ændringer vedr. lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år:

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv bakker op om regeringens mål om en røgfri generation i 2030. Vi indgår således i regeringens tobakspartnerskab og har sammen med vores dagligvaremedlemmer, der sælger tobak, formuleret oplægget "Indsatsen for en røgfri generation 2030" (vedhæftet som bilag) med 9 forslag til at opnå det mål.

Hvis rygning hos unge skal stoppes er det helt afgørende med en samlet indsats, der involverer alle centrale aktører rundt om de unge. Det være sig myndigheder, forældre, uddannelsesinstitutioner, foreninger, organisationer, producenter og forhandlere.

Forhandlerne skal påtage sig deres del af ansvaret og sikre, at der ikke sælges tobak til mindreårige. Det gøre de også gerne og der er sat mange initiativer i gang i detailhandlen allerede og flere er på vej. Men nøglen til at få løst problemet med unges rygning ligger ikke i detailhandlen alene. Hvis ikke indsatsen hos forhandlerne følges op af en flerstrengt indsats hos myndigheder, uddannelsesinstitutioner, forældre m.v. nås målet ikke. Det vækker derfor stor undren, at de politiske initiativer ind til nu primært har været fokuseret på detailhandlen, og at der ikke sættes ind på andre områder.

Dansk Erhverv anbefaler eksempelvis, at det eksisterende salgsforbud suppleres af et købsforbud for unge under 18 år, da dette vil ligestille køber og sælger i købsituationen og have en konkret, præventiv effekt. Et købsforbud sender et stærkt signal til unge om, at tobak ikke er et nydelsesmiddel for børn, og det vil være en hjælpende og oplysende hånd til de unges forældre.

Ligeledes anbefaler Dansk Erhverv at udvide rygeforbuddet til erhvervsskolerne. Et sådant gælder i dag kun på gymnasierne og denne forskel er ikke hensigtsmæssigt.

Derudover anbefaler Dansk Erhverv udbredelse af legitimationskortet og videreudvikling samt fremmelse af Smart ID. Dagligvarehandlens væsentligste ansvar er at håndhæve salgsaldersgrænserne, men dette vanskeliggøres, fordi der ikke er et gratis ID-kort med billede, der benyttes bredt af unge. Legitimationskortet, som borgere kan ansøge om, når de fylder 15 år, skal fremmes, og det skal både efterspørges og fremvises ved køb af tobaksvarer og øvrige varer, der er omfattet af reglerne for salgsaldersgrænser. Legitimationskortet bør også være gratis og mere tilgængeligt. Yderligere bør det overvejes at videreudvikle og fremme app'en "Smart ID", så unge kan identificere sig ved hjælp af denne.

Det er afgørende, at kontrollen ikke kun målretter sig mod det legale salg, men at kontrollen med det illegale salg også styrkes. Det illegale salg af cigaretter er steget i hele Europa¹ og selvom Danmark stadig ligger i den lave ende, stiger det også hos os. Det skal der gribes ind over for. Det skal her bemærkes, at det bødeniveau dette lovforslag lægger op til, er på niveau med eller lavere end de bøder, der risikeres ved illegalt salg. Det finder vi ikke proportionalt.

Specifikke bemærkninger

Sikkerhedsstyrelsen fremtidige rolle

Dansk Erhverv støtter, at Sikkerhedsstyrelsen tilføres den supplerende kontrolopgave af butikker-nes overholdelse af salgsaldersgrænser i forlængelse af den kontrolvirksomhed, som styrelsen allerede foretager på tobaksområdet. Dansk Erhverv kan ligeledes tilslutte sig, at Sikkerhedsstyrelsen i forbindelse med kontrolopgaven kan kræve at få fremvist oplysninger om købere af alkohol, tobaksvarer eller urtebaserede rygeprodukter i form af billedlegitimation eller anden form for identifikation.

Frakendelse af retten til at sælge tobak

I indledningen til materialet fra Sundheds- og Ældreministeriet (s. 6, afsnit 5, l. 3) nævnes det, at regeringen vil undersøge muligheden for, at der kan ske frakendelse af retten til at markedsføre tobak i grovere gentagelsestilfælde.

Såfremt der måtte tegne sig et politisk flertal for dette forslag er det er afgørende for Dansk Erhverv, at vi og forhandlerne involveres tæt i udformningen af en sådan ordning, så den gennemføres så nemt og så lidt byrdefuld som muligt. Ligeledes er det afgørende at en sådan ordning ikke bliver et skalkeskjul for at indføre nye offentlige gebyrer, der pålægger virksomhederne ekstra omkostninger.

I stedet for at fratage en forhandler retten til at sælge tobak helt anbefaler Dansk Erhverv i stedet, at salgssteder, der ikke overholder det eksisterende salgsforbud, idømmes en karantæneperiode, hvor salgsstedet ikke må markedsføre tobak i en vis periode. En tidsubegrænset frakendelse er ikke proportional. Det skal være muligt for forhandleren at iværksætte effektive procedurer for at forhindre, at unge køber tobak. Karantæneperioden bør altid kun omfatte det enkelte salgssted og ikke hele butikskæden.

¹ https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/uk/pdf/2018/07/project_sun_executive_summary_2018.pdf

Som nævnt nedenfor skal sanktioner gives på baggrund af, om forhandleren har iværksat effektive procedurer for at sikre, at personalet ikke sælger tobak til unge under 18 år.

Bøder

I udkastet til lovforslaget foreslås det at hæve bødetaksterne ved overtrædelse af den eksisterende lovs §§ 1-2, således at bødetaksterne fordobles til henholdsvis 10.000 kr. for førstegangstilfælde, 20.000 kr. for andengangstilfælde og 40.000 kr. for tredjegangstilfælde. Det skal sættes i forhold til at bøde for illegalt salg af cigaretter ved tredjegangstilfælde er 30.000 kr. Dansk Erhverv mener i det lys ikke, at de forslåede bødetakster er proportionelle med overtrædelsens karakter.

Vi bakker fuldt op om at reglerne skal håndhæves, men skal det ske, handler det om at alle forhandlere har iværksat de rigtige processer og uddannet deres personale. Derfor bør myndigheds-håndhævelsen have fokus på salgsstedets processer vedr. overholdelse af salgsaldersgrænserne; eksempelvis om den lovpligtige skiltning i butikken efterlever reglerne, og om butikken foretager tilstrækkelig uddannelse af sine salgsmedarbejdere. Det er en ledelsesmæssig opgave hos forhandlerne. Der er stor udskiftning af personalet i detailhandlen og det vil være for kortsigtet, hvis bøder alene gives, fordi en enkelt medarbejder – ubevidst eller bevidst – får solgt tobak til en mindreårig.

I de tidligere regler, som også er gengivet i lovforslaget på side 13, er det netop specificeret, at *"Butiksindehaveren, restauratøren, hotelværtten, kantineindehaveren m.v. vil efter omstændighederne endvidere kunne straffes, hvis vedkommende har undladt at instruere personalet om ikke at sælge tobak og alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 pct. og derover til personer under 18 år og ikke at sælge alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover til personer under 16 år, jf. § 1 og § 2, stk. 1 og 2, eller har undladt at føre fornødent tilsyn og kontrol med lovens overholdelse"*.

I udkastet til fremtidige regler henviser lovforslaget til overtrædelser af *"grov eller gentagen karakter"*. Det er upræcist. Det vil være væsentligt at de tidligere processuelle betragtninger også kommer til at indgå i det fremtidige regelsæt ligesom det skal fremgå af lovens bemærkninger, hvad der menes med *"grov karakter"*.

Dansk Erhverv står til rådighed for uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Lone Rasmussen
markedschef